

PÍSMENO „x“ NENÍ ZNAKEM VYJADŘUJÍCÍM NÁSOBENÍ

PAVEL DRAŠAR

*Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Technická 5, 166 28 Praha 6
Pavel.Drašar@vscht.cz*

Nedávno jsme v tomto časopise psali o tom, že „Není pomlčka jako pomlčka“ (cit.¹). Nyní si osvětlíme použití znaků, které používáme k vyznačení toho, že se nějaké dvě hodnoty násobí.

Obvykle se za znak, znamenající násobení („krát“) považuje „×“, který je i v kódové tabulce Unicode zván „multiplication sign“, který, pokud pro něj nemáme klávesu, nebo nepoužijeme funkci „vložit symbol“, napíšeme jako Alt+0215. Bohužel, jak nás ale poučí matematici, nyní se v matematice znak „×“ používá speciálně pro kartézský součin množin a vektorový součin vektorů, pokud jej ale chemik použije jako násobítko, velkou chybu neudělá. V běžném textu může být tento znak použit k vyznačení opakování „2×“ (dvakrát).

Pro znak násobení použijeme prostou tečku „·“, ale ne tu „na řádku“ „·“ ale na prostředku řádku, tj. tam, kde má být znaménko mínus −. (Srovnej „·“ a „−“). Bohužel, pokud máme např. v programu MS Word zapnuté zobrazování netisknutých se (skrytých) znaků formátování, bude

naše tečka „·“ k nerozeznání od „mezery“. Podobně jako plus „+“, mínus „−“ a rovná se „=“ znaménko od číslic oddělíme mezerou z obou stran. Toto naše násobítko napíšeme Alt+0183 (bullet operator). V běžném matematickém zápisu však často tento znak vynecháme² ($2x, xy$; dvě iks, iks krát ypsilon).

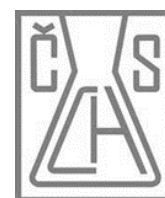
Vzdělancům, kteří pro násobení používají znak „*“ můžeme sdělit, že to není dobře, že, když už, tak by měl použít hvězdičku opět umístěnou na úrovni znaku mínus „*“ (Srovnej „*“ a „*“). Tento znak, který není v běžné sadě písma je ze speciální sady matematických symbolů a napíšeme jej jako Alt+8727 (asterisk operator). Nicméně, naši matematici nás poučí, že se tento znak používá v počítačových programech nebo na kalkulačkách³, či na klávesnici, kde je nicméně někdy namalován znak „*“ (star operator), aby to nebylo jednoduché.

LITERATURA

1. Drašar P.: Chem. Listy 113, 255 (2019).
2. <https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1soben%C3%AD>, staženo 9. 1. 2019.
3. https://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Typografick%C3%A9_rady, sstaženo 9. 1. 2019.

72. Sjezd chemiků v Praze 6.–9. září 2020

Sekce

- Analytická chemie
- Anorganické materiály
- Ekonomika a řízení chemického průmyslu
- Fyzikální chemie a elektrochemie
- Chemické vzdělávání a historie chemie
- Chemie životního prostředí
- Jaderná chemie
- Organické materiály
- Polymery
- Popularizace chemie
- Průmyslová chemie
- Termická analýza
- Toxikologie a lékařská chemie

<http://sjezd72.csch.cz>